

Poštovane kolegice i kolege, prijatelji i suradnici,

ove godine, u suradnji s Gradom Zadrom i Goethe-Institutom Kroatien iz Zagreba, organiziramo 5. po redu Gradionicu s temom javne pješačke površine, a pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture, Grada Zadra, Zadarske županije te Goethe-Instituta Kroatien.

Zadar je grad koji svoju mrežu pješačkih zona već dugi niz godina nije širio te se ona i dalje odnosi na ograničenu površinu zadarskog poluotoka – povijesnog grada. U povijesnim previranjima s kraja 19. i početka 20. stoljeća formirale su se pješačke površine na tom prostoru koje su do danas kvantitativno ostale gotovo nepromijenjene. Današnji način života u urbanim sredinama podrazumijeva i intenzivnu konzumaciju javnog gradskog tkiva od kojeg je upravo javna pješačka površina u svojim nebrojenim oblicima i vrstama korištenja najpotentnija. To je prostor najslobodnijeg kretanja i prostor direktne prezentacije kulture življenja. Mediteran, a osobito Dalmacija, sredina je u kojoj je boravak na otvorenom medij te kulture. Upravo zato kao jedna od najaktualniji tema nameće se tema širenja pješačkih površina u trenutku kada se iste podređuju svim ostalim oblicima kretanja, a osobito osobnom kolnom prometu. Promatrajući situaciju okvirima suvremenog urbanizma i na tragu pozitivnih europskih i svjetskih primjera, potpuno neopravdano parkirna mjesta zauzimaju pješački prostor, a ceste se šire na užtrb pješačkih koridora.

S druge strane, Grad Zadar postaje **grad dvaju centara**: s jedne strane povijesni centar koji je sve više orijentiran turistima te s druge strane novi centar koji se nametnuo kao centar javnih i društvenih funkcija orijentiranih lokalnom stanovništvu – prostor bivše vojarnje u Ulici Stjepana Radića. Vezu između ta dva centra danas čini most i Ulica S. Radića - jedna od najprometnijih gradskih ulica – prava **gradska aorta**. Oblikovana profilom ulice s drvoredima obostrano, pješačkim obostranim koridorom te cestom širine triju traka. U donjem dijelu cesta je jednosmjerna s dvije trake divljeg parkinga. U gornjem dijelu cesta je dvosmjerna s jednom trakom divljeg parkinga. Ulica je nedavno dobila novo ruho partera, ali pročelja koja formiraju ulicu još ne prate njezinu nedvojbeno reprezentativnost i značaj. U ulici se nalazi veliki niz poslovnih prostora, ugostiteljskim terasama uzurpiranih džepova javnih površina i dugački niz divljih parkinga.

Iz tog razloga nameću se pitanja:

Može li Ulica Stjepana Radića biti pješačka veza između starog centra (Poluotoka) i novog centra (bivša vojarna)? Je li to ostvarivo? Ako je, kako?

Može li ona biti mjesto zaustavljanja i boravljenja?

Može li biti primjer nove prakse s naglaskom na širenje pješačkih i zelenih površina?

Može li u njoj pješak biti superioran kolnom prometu?

Može li Ulica Stjepana Radića biti bez automobila?

Na ta pitanja će sudionici ovogodišnje Gradionice dati svoje odgovore.

Ovo će biti prva godina u kojoj, osim standardnog dijela Gradionice, imamo i **Gradionicu MINI** (od 7. do 12. ožujka) s učenicima srednje Strukovne škole Vice Vlatkovića i Tehničke škole Zadar koje će mentorirati arhitektonski berlinski kolektiv ConstructLab. Oni će napraviti mikro dnevne boravke - ekstenzije pješačke staze u Ulici Stjepana Radića koje omogućuju zadržavanje, okupljanje i spontano sjedenje, a koji će biti postavljeni od 12. ožujka. Radionica za učenike je nastavak suradnje Društva arhitekata Zadra (ZDA) i Goethe-Instituta Kroatien započete na projektu Žedni grad kojeg je za Zagreb i Zadar osmislio Saša Šimpraga iz 1POSTOZAGRAD.

Standardni dio - **Gradionica MAXI** biti će popraćen otvorenim predavanjima u Kneževoj palači i vođenjem po gradu s temom javnih pješačkih površina. Arhitekt Bogdan Marov pričat će o uređenju šetnice na bedemima, arhitekt Pero Marušić o preuređenju kupališta Kolovare, a arhitekti Dinko Peračić i Idis Turato održat će zanimljivo uvodno predavanje za sudionike i javnost.

Timove Gradionice ove će godine voditi renomirani hrvatski arhitekti Ana Dana Beroš, Dinko Peračić i Idis Turato. Gradionica MINI odvijat će se uživo, a standardni dio Gradionice online (od 14. do 19. ožujka) iz razloga što će na njemu sudjelovati studenti različitih fakulteta.

Izložba radova Gradionice bit će *in situ* 2. travnja, u Ulici S. Radića zajedno s dodjelom vrijednih nagrada sudionicima. I ove godine će se radovi ocjenjivati, a u ocjenjivanju će kao treći član uz mentore i uz goste kritičare sudjelovati publika (opća javnost) putem društvenih mreža. Gosti kritičari će ove godine biti pročelnici gradskih upravnih odjela: Dina Bušić, Ante Čurković i Darko Kasap.

Rezultati Gradionice će, osim na izložbi, biti dostupni i u tiskanoj publikaciji te trajno na Internet stranicama ZDA.

Svi prijavljeni sudionici trebaju biti u timovima od minimalno dvije osobe. Timovi smiju biti interdisciplinarni, ali bar pola članova tima treba biti arhitektonske struke, bilo studenti arhitekture bilo arhitekti. Prijave za Gradionicu MAXI traju do 12. ožujka 2022.

Podloge za rad biti će poslane sudionicima neposredno prije početka Gradionice. Timovi će se rasporediti po mentorima. Svaki tim će s mentorom trebati ostvariti nekoliko kontakata tokom pet dana koliko traje radionica. Vrijeme, mjesto i način komuniciranja odabiru i dogovaraju timovi i njihov mentor neovisno. Prvi dan online radionice organizirat će se kratko zajedničko online druženje/upoznavanje, a u subotu ujutro 19. ožujka timovi će svoje radove kratko prezentirati gostima kritičarima putem online kanala.

Nakon prezentacije gostima kritičarima timovi će svoje radove elektronički predati kako bi se isti mogli grafički pripremiti i tiskati u obliku plakata za izložbu i kataloga.

S poštovanjem,

Petar Kozina, predsjednik ZDA